

Bevezető az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójáról szóló megemlékezésekhez

Tisztelt Olvasó!

Nemrég ünnepelte az Ország az 1956-os szabadságharc és forradalom félévszázados jubileumát. Októberi osztályülésén a Kémiai Tudományok Osztálya is megemlékezett e történelmet formáló eseményről. Nekem jutott a megtiszteltetés, hogy tömören összefoglaljam a vegyészek szerepét a sorsfordító napok történéseiben. Az volt a szándékunk, hogy csak a tényekre szorítkozva, de legalább az öt egyetem, ahol akkor vegyészképzés folyt, a három nagy gyógyszergyár, s a két nagy kémiai kutatóintézet (KKKI, GYKI) falai között 56-ban történekről, munkatársaik szerepvállalásáról, későbbi sorsáról szó essék e megemlékezésben. E tíz intézményből néhány kollegánkat, lehetőleg olyanokat, akik az adott munkahelyen élték át az 56-os eseményeket, kértem meg, hogy röviden foglalják össze és írják le élményeiket, emlékeiket.

Itt is szeretnék ismét köszönetet mondani valamennyi kedves barátomnak, kollegámnak, Bajusz Sándornak, Berényi Dánielnének, Brücher Ernőnek, Czvikovszky Tibornak, Görög Sándornak, Inczedy Jánosnak, Kálmán Alajosnak, Kucsman Árpádnak, Lányi Györgynek, Liptay Györgynek, Lipták Andrásnak, Paczolay Gyulának, Pallos Lászlónak és Széll Tamásnak, akik segítettek az anyaggyűjtésben, illetve hozzájárultak ahhoz, hogy e megemlékezés minél hűségesebb, tartalmasabb, sokoldalúbb és tévedésektől mentes lehessen. Nemcsak adatokat, tényeket, de többüktől élmény-gazdag, kitűnő és tanulságos írásokat is kaptam. Mivel azonban megemlékezésemet ésszerű időkorlátok között kellett összeállítanom, csak szemelgethettem a gazdag anyagból, bár jószívről minden kihagyott mondatért fáj a szívem. Ezért javasoltam a Kémia Tudományok Osztályának, hogy ezeket az írásokat, a szerzők hozzájárulásával, a Magyar Kémiai Folyóirat hasábjain adja ki, hogy az egész magyar vegyésztársadalom számára hozzáférhetővé váljanak. Az Osztály e javaslatot támogatta és emellett honlapján elektronikus formában is közzéteszi a visszaemlékezéseket.

Ötven év múltán, s az ez idő alatt kényszerű agyonhallgatás, fondorlatos és gátlástalan torzítások, hamisítások következtében, s mert a szemtanúk és résztvevők közül igen sokan már nem élnek, az emlékek, események, tények nagyon hézagosak, a kapott információk esetlegesek és igencsak hiányosak. Eme ésszerű időbeli és terjedelmi korlátok közé szorított visszaemlékezéseknek azonban nem lehet célja az amúgy sem teljesíthető teljesség. Azt azonban nagyon remélem, hogy az itt közreadott visszaemlékezések így is jellemző és hű képet adnak a kémikusokat is érintő forradalmi eseményekről és a következményekről.

Sohár Pál